

XXXII. évfolyam
38.-ik szám

Egyes szám ára
10 fillér
Negyedévre 1-20 P.

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

Megjelenik
szombaton
Küldetéseket
felvesz
a kiadóhivatal
Telefonszám
10.

Öt cseh kémeket fogtak el

akik be akartak törni a vármegyeházán, hogy levente
intézményre vonatkozó, esetleg katonai iratokat lopjanak.

A sátoraljaújhelyi államrendőrség éberségének és gyors, erélyes fellépésének köszönhető egy kémkedési ügy leleplezése.

E hó 15-én éjjel a sátoraljaújhelyi Fő-uccán szolgálatot teljesítő rendőrszem több egyénre lett figyelmes, akik a vármegyeház környékén egymástól kis távolságra oládkodtak és szemmel láthatólag rejtegettek valamit kabátjaik alatt.

Az őrszemes rendőr feltűnés nélkül segítséget hívott és igazolásra szólította fel a gyanusan viselkedőket. Valamennyien cseh határátelépési igazolványt mutattak fel.

Az igazoltatás közben azonban észrevették, hogy az egyik férfi kabátja alatt egy feszítővasat rejteget, mert a vége kiállt a kabátból. Az őrszem így nem fogadta el az igazolást, hanem felszólította a társaságot,

5 férfit és egy nőt,

hogy kövessék a rendőrségre. E felszólításnak az idegenek nem voltak hajlandók azonnal engedelmessé válni, sőt egyikük felhasználva, hogy többen vannak, mint a rendőrök, az egyik rendőrt mellbe lökve futásnak eredt. Üldözésére, hacsak a többiek szökését nem akarták volna a rendőrök elősegíteni, gondolni sem lehetett.

A rendőrségen rögtön kihallgatták az előállítottakat és miután a

a férfiaknál két kézi furdópet, több furót, feszítővasakat és alkulcsokat találtak,

rögtön le is tartóztatták, reggel pedig a legnagyobb apparátussal megindították a nyomozást.

Többszöri kihallgatás után, mikor az időközben beszerzett adatokat is elibük tárták, vallani kezdtek az elfogottak és a nyomozást vezető

tisztviselő előtt

egy szenzációs kémkedési ügy szálat bogyózták ki.

Mindenek előtt bevallották, hogy az egyébként szabályszerűen kiállított határszéli igazolványokon feltüntetett nevek hamisak és azért kapták, hogy Ujhelybe jöjjenek és itt

a vármegyeháza hivatalos helyiségeibe betörve a levente intézményre, esetleg katonai ügyekre vonatkozó aktákat megszerzezenek

a cseh hírszerző hivatal részére.

Vallomásaik alapján megállapította a rendőrség, hogy az elfogottak Kiss Károly és felesége Pohl Julianna, valamint Lukács Zsigmond legényei cigányok, Kulybus Zsigmond tóketerebesi földműves és Gerényi János volt sátoraljaújhelyi határrendőr, míg a megszökött egyént, akinél a vallomások szerint nagyobb mennyiségű ekrazit is volt, Halász Péternek hívják.

Részletes vallomásuk során elmondották, hogy a betöréssel, illetve az akták ellopásával

Virbiczky Gyula volt magyar államrendőrségi detektív bizta meg őket egy cseh kapitány jelenlétében

és 50.000 csehkoronát ígért nekik, ha megbízásuknak megfelelnek. Ugyancsak Virbiczky szerezte meg nekik a hamis nevekre kiállított határszéli uti igazolványokat is.

Virbiczky Gyulát Ujhelyben jól ismerik. A háború után a karhatalomnál mint nyomozó teljesített szolgálatot és ilyen minőségben vette őt át az államrendőrség, ahol csak rövid ideig teljesített

szolgálatot, mert 1920-ban különböző szabálytalanságok miatt elbocsátották a szolgálatból és csak felebbvalói jóindulatának köszönhetően, hogy ilyen, aránylag enyhe következménnyel szabadult. Elbocsátása után egy reggel nyitva találták a rendőrkapitányság elnöki referensének asztalát, melyből több fontos és bizalmas természetű irat hiányzott. A nyomozás során a gyanu Virbiczky felé terelődött és hogy alapos volt, igazolja, hogy egy szőlőben, ahol huzamosabb ideig tartózkodott, megtalálták elásva az ellopott aktákat.

Virbiczky kihallgatásán a referens rendőrfogalmazót vádolta meg azzal, aki a lopás éjjelen szolgálatban volt, hogy bűntársa. Már már le is tartóztatták a fogalmazót, mikor a lopás éjjelen szolgálatot teljesített polgári ruhás rendőr, Sándor György keresztkérdések alá fogva beismerte, hogy ő nyitotta fel az íróasztalt és adta ki az iratokat Virbiczkynek.

Mivel Virbiczky és Sándor beismerték, hogy

az iratokat a cseheknek akarták eladni,

ügyük kémkedés miatt a katonai törvényszék elé került, mely Virbiczkyt nyolc, Sándort 3 évi fogházra ítélte. Virbiczki büntetését ez év tavaszán töltötte ki és mint cserefogoly átvették a csehek. Jelenleg a toronyai „Káté” szőlőben mint „felügyelő” nyert alkalmazást, azonban állandóan az ujhelyi cseh állomáson tartózkodik.

A beismerő vallomások után a rendőrségen mind az öt őrizetben lévő elzárva tartottatásba helyezték és átkísérték őket a miskolci katonai ügyészséghez.

Az egyik elfogott kém, Kiss Károlyt az ujhelyi törvényszék még 1920-ban két évi börtönre ítélte rablásért. Büntetését az ujhelyi ügyéségi fogházban töltötte, azonban rövidesen megszökött és azóta csehmegszállott területen él. Elfogtatásáról — mivel az ellene kibocsájtott körözés még érvényben van — rögtön értesítették az ügyészséget.

Megalakult

Tokajhegyaljai Pinceszövetkezet.

A tokajhegyaljai segélyakció, mely Széll József főispán kezdeményezésére és vezetése alatt működik, vasárnap délelőtt igen nagy, talán legnagyobb jelentőségű állomására érkezett a Tokajhegyaljai Bortermelők Pinceszövetkezetének megalakításával.

A szövetkezet alakuló ülését, az előkészítő bizottság elnökének, dr. Oláh István ny. kuriai bírónak elnöklelté alatt a vármegyeháza nagytermében tartotta meg és azon mintegy száz termelő és kereskedő jelent meg. A dr. Buza Béla által előterjesztett jelentés szerint a szövetkezetben eddig 1700 kat. hold szőlő birtokosai jegyeztek üzletrészt. Ugyancsak dr. Buza Béla ismértette az

alapszabályokat is, melyek értelmében a tagok borteremésüknek legalább 20%-át kötelesek a szövetkezetnek szüretkor beszolgáltatni és a beszolgáltatott mennyiség értékének 60%-ig azonnal kölcsönt kaphatnak igen kedvező feltételek mellett.

Az alapszabályok részletes letárgyalása után dr. Oláh István elnök bejelentette, hogy az alapítók 3 évre a következő igazgatóságot neveztek ki: Maillot Nándor báró, Páyer Ferenc, Besenyei Zénó dr., Illésházy Endre, Molnár János dr., Prihoda László dr., Kurucz Károly, Csajka Endre, Abonyi Sándor, Kolozy Ferenc, Haas Bertalan dr. és Buza Béla dr. Egy tagsági helyet a földművelésügyi minisztérium megbízottja számára tartottak fenn.

A felügyelő bizottság tagjai lettek dr. Szirmay István, Harsányi Gyula, Helyi Rezső, Veres Viktor és Kornitzer Lipót.

A beszolgáltatott borok árának megállapítására hivatott bizottság rendes tagjait Kvaszinger József jószágigazgatót, póttagjául pedig Constantin Tamás szőlőbirtokost

választotta meg a közgyűlés.

A közgyűlés után az igazgatóság tartott ülést és ezen az igazgatóság elnökévé br. Maillot Nándort, alelnökévé dr. Oláh Istvánt, ügyvezető igazgatóvá pedig dr. Buza Bélát választották meg.

Adókedvezményt kapnak akik jobbá építik házaikat.

A pénzügyminiszter újabb rendelkezése azon háztulajdonosokat, akik régi házaikat lényegesebb költséggel átalakítják, egészségügyi s egyéb szempontokból jobbáteszik (modernizálják) nagyobb kedvezményben részesíti. Például azokat, akik gazdasági épületeket, raktárakat, ipari műhelyeket, amelyek eddig adómentesek voltak, lakássá, üzletté, irodává alakítják, közművekbe a házat bekapcsolják, hiányzó türdőszoba, cselédszoba stb. létesítése, avult födémek kicserélése stb. által jobbáteszik. A kedvezmény akkor nyerhető el, ha az átalakítás költségé legkőbmétereént az 5 pengőt eléri és ha a részletes költségvetés, rajz stb. az átalakítás előtt 15 nappal a városi szakhivatalban benyújtatik. A kedvezmény adómentességben nyilvánul olyképen, hogy minél nagyobb a költség, annál több évre nyerhető házadómentesség, — esetleg 30 évre is — amely idő alatt községi pótdadó sem kell fizetni. Az átalakítás 1930. év végéig, illetve nagyobb átalakításnál 1931. aug. 1-ig befejezendő és a befejezéskor újból be kell jelenteni a házadómentességre irányuló kérelmet. A kérelemhez csato-

landók a nyugtázott eredeti számlák. Bővebb felvilágosítást adgy az állami, mint a városi adóhivatalok nyujtanak.

HIREK.

Madrigál.

Reichard Piroskának ajánlom.

Szobám a csönd bánattal szötte be,
Mint régi ablakszárnyat hálóval a pók,
Itt ültem csendben sokszor övele,
Édesen sültött fel ajkán a csöke,
Az est, mint barna bársony hullt alá,
És belakarta hősín ujjait,
Az szálló nap rőt fényeket vetett,
S ő elszöngölte rólam álmaikat.

[szivemben.

Most bús tüzek égnek már bús
Fölzeng a lelke büszke bánata,
Bánatvirág terem a bánat-kertben
És mohát terem a szivem uárfala.
Magános gyertya ég setét szobámban,
Mint arany tőr a hományba ütve,
Ugy ég a vágyam, csejdesen lobogva,
Mig lassan elhal, békén elterülve.

Dr. Reichard Ervin.

— **Zsidó hősi halottak emléktáblája.** A sátoraljaui helyi status quo hitközség a világháboruban hősi halált halt tagjainak emlékéért egy márványtáblán örökölte meg. Az emléktáblát, melyet Molnár István-uccai templomának falán helyeztet el, e hó 29-én, vasárnap d. e. 11 órakor fogják ünnepség keretében le-

leplezni. Az ünnepségre a város hazafias közönségét ezután is meghívja a Hitközség elnöksége.

— **Dr. Braun Béla** a fogászat és röntgenologia szakorvosa rendelését Széchenyi tér 8. sz. alatt megkezdte. Rendel. d. e. 9—12-ig d. u. 3—5-ig.

— **Friedmann Ilus** okl. nyelvtanár és **Friedmann Mancsi** okl. zongoratanár tanulmány-utjukról hazaérkeztek és a francia, zongora, német és angol oktatást megkezdtek. Kazinczy-u. 27. sz. alatt.

— **Munkaadók figyelme.** A tanonc az Országos Társadalombiztosító Intézetbe a törvény szerint akkor is bejelentendő, ha semmit sem kap a munkaadótól, sőt akkor is be kell jelenteni, ha nincs fizetése és csak jutalékot kap, sőt akkor is, ha csak ideiglenesen vagy kisegítésben dolgozik. A bér vagy fizetés-emelkedést három napon belül be kell jelenteni.

— **Dr. Szabó László,** a csillagos cikkek országszerte népszerű írója, Kruzslyó királya címen regényt írt, melyet a NYUGAT fog. okt. 1-től kezdődőleg bő folytatásokban közölni.

— **Mérvizsgálat.** A köztenyésztésre használni szánt magánmének vizsgálatát Sátoraljaui helyben okt. 15-én d. e. 11-kor a vásártéren tartják meg. Az elővezetendő méneket a városháza 2. sz. hiv. helyiségében e hó 25-éig kell bejelenteni.

— **Vasúti szállítási kedvezmény a fagykárosult gazdáknak.** A kereskedelemügyi miniszter a fagykárt szenvedett gazdaságok részére vasúti szállítási kedvezményt engedélyezett. A kedvezmény búza és rozs szállításnál 1930.

junius 30-ig érvényes és kb. 44 százalékos mérséklést jelent — búza és rozsnál (vetőmag, konvenció) egész kocsirakományánál 48, darabárúnnál 54%, a mérséklés — szaritott lóhere és lucerna kedvezményes szállítási határideje 1930. apr. 30, díjmérséklése 40%. A kedvezményt búza és rozs küldeményeknél csak akkor lehet igénybe venni, ha az illetékes előjáróság az igényjogosultságot a meny-nység feltüntetésével igazolja.

Ezt anyuka maga sütötte

Dr. OETKER-féle kuglófanyaggal.

Kérje minden fűszerkereskedésben a most megjelent 148 receptet tartalmazó, színes képekkel illusztrált **Dr. Oetker-féle receptkönyvet** ára 30 fillér

Ha fűszeresnél nincs, forduljon közvetlenül hozzánk: **Dr. Oetker A. gyárhoz.** Budapest, VIII., Conti-ucca 25.

— **Számlabélyeg megsemmisítése.** A pénzügyi kormányrendeletet adott ki, amely arról intézkedik, hogy a jövőben a számlák letelezésénél csupán azokat a számlákat szabad figyelembe venni, amelyeken a bélyeg bélyegzővel van átütve, míg ellenben azok a számlák, melyeken a

A FEDÁK.

Budapest, 1929. szeptember.

Nem ösmerem, nem is beszéltem vele soha, nem érhet az a vád, hogy csak azért veszem tollamra a nevét és írok róla felhevülten és gyakran, mint egy szerelmes diák, aki egykor voltam és a karzaton léstem, valami földöntuli gyönyörben, Luxemburggrófia, Éva, A cigányprimás idején. Most újra kell róla írnom, mert egy Möriz-darabban láttam egy ősi estén, amikor be sem kellett hunyni a szemem és kint voltam az Alföld mélyén, egy tornác kertben, ahol magyarok éltek, mulattak és boldogultak, amugy magyarosan.

Möriz Zsigmond és Fedák nemcsak a színházlátogató inyenceknek csemege, hanem egy pohár édes ital ebben a borzalmas keserű világban mindnyájunk számára, akik úgy vágyo-

tunk egy kellemes perc, egy meleg perc, egy meleg szó után, mintha már leszoktunk volna róla.

Ezt a darabot, a „Szép asszony kocsisát”, azt mondják, Möriz Zsigmond Fedák számára írta. Így is lehet: mert ez a törzs-magyaros Möriz-darab, Fedák nélkül, egy kezdő drámairól szomorú és első darabjára emlékeztetne. Mert bár minden benne van, ami magyaros, hamisítatlan vidéki, mégis fárasztó és üres lenne Fedák nélkül, aki három felvonáson keresztül él és játszik ebben a darabban, sőt annyira maga a darab, hogy rajta kívül és tán egy kicsit Hegedüs Gyulán kívül, nem is volt senki a színpadon. A regényíró Möriz Zsigmond a dolog természeténél fogva nem bír megbirkózni a színműről Möriz feladataival. A színpad néhány változása nem bírja pótolni a sok száz lapos könyv mélységes és vonzó

leírásait. Fedák itt több, mint az oxigént szóró ballon egy halálra ítélt tengeralttjáró páncélskamrában. Az alatt a néhány óra alatt, amíg ott ülünk a nézőtérben, egy kicsit letörtén és fáradtan a napi gondoktól, félrészülünk és szinte érezzük a végtelen tanyák esti illatát, a száraz kert szagát, a parkban viruló színes virágok lihegését, a Tiszáról idehallatszó vizimadarak bugását, amint kiárad a színpadon és Fedákon keresztül kiömlik, mint egy lávafo-lyam. Nem színész és nem komédiánő, aki tanult szerepet játszik. Csak be kell hunyni a szemet, de még azt sem, és benne élünk az Alföld végtelen mélységeiben, ahol az esti takarodó: a gulya kolompja s a reggeli ébresztő: a gondatlan élet öröme. Ennyire magyar és ennyire ősi nem tud lenni ma a magyar színpadon, de még a magyar közéletben sem

senki Fedákon kívül, aki pedig még nem is oly régi idők mentalitásának sem elég magyar, sem elég megbízható nem volt. Egyszer azt írtam róla, hogy ha férfi lenne — Magyarország miniszterelnöke lehetne. Ma már ezen túl vagyunk. Ennyi energiával, ennyi tudással és ennyi akarattal férfi létére nem lenne csodálatos és meglepő, ha az „Európai Egyesült Államok” tervét ő adta volna elő a népszövetség előadói emelvényén. Egy bizonyos: a magyar színpadon pótolhatatlan és nincs senki, aki csak halványan, — európai nézőszögből nézve is — helyettesíteni tudná Fedát, aki pedig egyszer észrevétlenül és szerényen, mint ahogyan jött, de bizonyára könyves szemmel ki fog surranni a színház kiskapuján, hogy oda többé vissza ne térjen.

Dr. L. A.

bélyeg a számla keltével van átírva, ezentul nem kifogáshatók.

— **A diplomás feleségről,** az oroszobéteri csecesemőszobáról és egyéb érdekességekről közlő kitűnő illusztrált cikkeket a NŐK UJSÁGA a „Háztartás” szeptember 20-i száma. Ezenkívül temérdek novella, vers, anekdota, színházi és divatoikk teszi változatossá a lapot, mely a háziasszony leghivebb barátja és tanácsadója. Kapható minden újságterjesztő helyen. Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadónak: Bpest, IV., Bécsi uca 3.

— **Állami kedvezmény a műtrágyák vásárlásánál.** A földmivélségi miniszter 1927-ben egy évi kamat nélküli hitelt nyújtott a műtrágyát vásárló kisgazdáknak, hogy ezáltal is hozzásegítse azokat a műtrágyák általánosabb használatához. Folytatta ezen akcióját 1928-ban is. A folyó évre most jelent meg rendelete, mely szerint az 500 holdnál kisebb birtokkal rendelkezők 4 százalék, 500 holdon felül, 2000 holdig terjedő birtokok pedig 6 százalék kamattal tartoznak fizetni az igénybevett hitel után, míg a többletet a miniszterium fogja fedezni. E nagyon mérsékelt kamat lényegesen megkönnyíti a műtrágyák amugy is nagy hasznot hajtó alkalmazását. Az ilyen kedvezményes műtrágya beszerzéséhez a községi jegyzőnek igazolványára van szükség, miért is a gazdák leghelyesebben járnak el, ha községként felszerre, a jegyző útján adják megrendeléseiket, akik ezeket a Mezőgazdasági Kamarák útján juttatják el rendeltetési helyükre.

IRODALOM.

HÁBORÚ

Ludwig Renn könyve

Az utóbbi időben egymás után kerülnek napvilágra a különböző háborus memoírok. Az államférfiak és diplomaták könyveit az alantas tiszték és közemberek háborus írásai követik, melyek több-kevesebb sikerrel mutatják be a nagy világgéget, amint az a könyv írójának rövid számhatárán belül látható és érezhető volt.

A legtöbb ilyen háborus könyv eltorzított képet ad. Vagy az írója adja elő benne a szubjektív érzéseit, vagy pedig — és ez alól a legnagyobb sikert elérték sem kivétel — tiltóznak; gyakran erősen túlozzák a borzalmakat, a szenvedést, de az esetleges hősiességet és hidegvért is.

Renn könyvének az a legnagyobb erénye, hogy írója nem akar mesterséges eszközökkel meghatni, nem belletrisztikai művet költött, hanem keserűen szavakkal, természetesen egyszerűséggel mondja el el-

ményeit, festi le a látókörébe került embereket és eseményeket. És Renn könyve éppen e keresetlenségénél, egyszerűségénél fogva valószínűleg klasszikus erővel hat. Minden, amit elmond, az igazság erejét hordja magában. Könyvében ő csak egy a sok egyforma között, de típusa a kötelességet bátran teljesítő, egyszerű, kemény frontkatonának. És akik körülötte vannak, azok élő, egyszerű emberek, hűsből-vérből olyanok, mint aminők valóban voltak a front névtelenjei. De éppen ezért hatnak a keserűen szavakkal leirt események, az egyszerű színekkel festett emberek tragikus, hatalmas erővel,

Dr. Braun Soma fordítása mestermű, mely az eredeti szöveget a maga kristályos egyszerűségében adja vissza.

A könyv Saly E. könyvtérjesztő vállalat kiadásában, gondos kiállításban készült. Arafüzve 6, vászonkötésben 9 pengő.

„Háború” világsiker. Német kiadása e sorok idejében már a 125.000 példánynál tart, egyszerre jelent meg angol, francia, cseh, spanyol, japán és orosz nyelven és más fordításai folyamatban vannak.

Egy millió kötet egyetlen író műveiből.

Ha pályázatot hirdetnénk, hogy hány olyan könyvolvasó van Magyarországon, aki nem olvasta Verne Gyula műveit, az a pályázat minden bizonnyal negatív eredménnyel végződne. Nem akadna rá pályázó. — Vernét mindenki olvasta és olvassa. El ellenben arra hirdetőnk pályázatát, ki olvasta mohó élvezettel Verne minden művét, ki számítja olvasásukat ifjusága legszebb emlékei és tanulságai között, ezer és ezer-számra érkezőnek a pályázatokat. Elmult száz éve, hogy a egyszerű francia író megszületett, elmult hetvenöt éve, hogy első regénye, az „Öt hét léghajón” megjelent s művei ma is ép oly élvezetesek, frissek, mint megjelenésük éveiben.

Hatvan év alatt körülbelül 43 millió kötet Verne került az olvasók között az egész világon. Ebből legalább egymillió kötet a magyar közönségre jut: a kicsiny számú, de nagy olvasókedvű magyarság egymillió kötetrel szerepel a nemzetközi Verné-statisztikában. *Jókaik közül nincs még egy írója a világ egész irodalmának, akit ennyien olvastak volna a magyarok.* És hatása, népszerűsége, éppúgy mint Jókaié, ma sem csökken, művei minduntalan új kiadásokban kelnek el s a magyar könyvelésében változatlan számmal szerepelnek a Verne-könyvek. *Ma már a harmadik nemzedék nőtt fel Verne könyvein:* — a nagypapa valaha gyönyörűséggel olvasta őket, azt az élvezetet közölte fiával s aztán ketten együtt adták az unoka kezébe.

Nem csupán irodalmi ügy ez, annál sokkal több: *a magyar kultúra egy nagyon fontos jelensége.* Tudja mindenki, hogy Vernében két fényes szellem egyesül, egy ragyogó író szelleme, aki pompás meséket, iz-

Jillantín nedves- és szárazpárok fogyasztása emelkedik
évről-évre emelkedik

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-ucca 29.
Mezőgazdasági és Ipari Vegyszerek Kereskedelmi r. t.
Budapest, X., Hölg-y. 14.

galmas kalandokat talál ki és mesél el szívderecs bájjal és egy univerzális tudós szelleme, aki a modern tudományos kutatás eredményeit teljesen átélte. Benne tehát korunk szellemének két uralkodó tendenciája hat összeműködve: a költészet, a mese szépsége utáni vágy és a tudományos, főképpen a természettudományi ismeret szomjúsága. S ebben rejlik roppant nagy kulturális fontossága. Ebből a szempontból megmérhetően jelentőségű az, hogy a magyarok mai nemzedéke tulajdoni részben Verne műveiből merítette természettudományi fantáziáját és a természettudományi érdeklődését. Ezért mondhatni, hogy Verne az iskola mellett a magyarok elsőrendű nemzetnevelője.

De Verne nemcsak terjesztője, hanem nagyhatású fejlesztője, sőt jósa is a tudománynak. Nem egy problémát ő vetett fel. Ő szuggerálta az embereknek, hogy igenis lehet tengeralatt járó hajót építeni, lehet kormányozható léghajón és repülőgépen uralkodni a légkörben felett, ő jósolta meg a mozgófényképet, a telefont, a fonográfot. Nem pontosan úgy valósultak meg, ahogyan ő elképzelte, de rólok művei azért ma is izgatón érdekesek, mert izgatón szép látvány tárul belőlük elő: az eszme fogantatása, megszületése és csecesemőköra.

Nagyjelentőségű kultúreselekmény tehát az, hogy most forgalomba kerül Verne Gyula műveinek teljes gyűjtemény kiadása, melyet a nagy író műveinek kezdettől fogva első magyar kiadója a *Franklin Társulat* bocsát közre a birtokában lévő kizárólagos jogosítvány alapján. Ugyanabban a hagyományos kiállításban foglalnak helyet, amelyet megszoktunk és szeretünk, az eredeti francia kiadás kedvas illusztrációval, szép képpel díszített piros vászonkötésben. 30 kötet kerül most közkezre ebből a kiadásból, — a teljes gyűjtemény 120 pengős árban. Megrendelhető a Franklin Társulat Könyvkereskedésében. Bp. IV. Egyetem u. 4. Előnyös havi részletfizetésre — valahogy úgy üdvözöljük, mint kedves, ifjúkori ismerőst, akit vel boldogan üjtjük fel az ismeretséget s akit örömmel adunk kezébe az utánunk jövő nemzedéknek.

A Nyugat szept. 16-i száma megjelent. Főbb tartama: Nagy Endre: Expressionista arókép Bródy Sándorról. Kassák Lajos: Csavargók világgkongresszusa. Illyés Gyula: Két vers. Peéry Piri: Anne (regény). Landó Pógnagy Ferenc: Tiszta szerelem (novella). Marozali Henrik: Emlékeim (feljegyzések Jókai Móról, Csemegi Károlyról, id. gr. Andrásey Gyuláról stb.). — Irodalmi és színházi kritikák: M. Pogány Béla, Gyulai Márta, Illyés Gyula, Ignótyus Pál, Schöppin Aladár cikkei. — A szám ára 2 pengő; negyedévi 10 pengő. Kiadóhivatal: Bpest, VII., Ilka u. 31, Telefon: J. 371—46.

— **Étvágytalanságnál,** rossz gyomornál, bélekedésnél, lenyhe emésztésnél, anyagcsere zavarnál, csalákiütésnél és bírvizsketésnél a természetes „**Ferenc József**” keserűviz rendbehozza a gyomrot és a belek működését s megszabadítja a testet a folyóanyag rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több utörője megállította, hogy a **Ferenc József** víz abszolút megbízható hasbajtó. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fúszterziótokban kapható.

„**A Válás Gyökeres Reformja**.” A világháború és az ezt követő forradalmak lezajlása után világproblémát képez a házassági elválás kérdésének a változott viszonyokhoz képest modern szellemben való megoldása. Dr. Gerő Ernő budapesti ügyvéd „**A Válás Gyökeres Reformja**” címen most megjelent legújabb könyvében, törvényjavaslat formájában, a kérdést oly képen oldja meg, hogy az egyéni szabadságot felszabadítani akarván a házasság intézményének béklyóit oldja, a házasság felbontását a törvény által taxatív megjelölt bizonyos időtartamok lejártá esetén — a felbontott házasság benső viszonyainak (az ugynevezett vétkek cselekményeknek) nyilvánosság előtti feltárása nélkül — az egyéni szabadság alapján, de a házasságnak, mint társadalmi és állami tényezőnek sérlemlé nélkül — feltétlen biztosítani akarja. A szerző javaslatát lélektani, jogi és orvosi szempontból mélyrehatóan meg is indokolja. A szerző „**A VÁLÁSI REFORMSZÖVEG**” megalkotásának az eszméjét is felveti, melynek egyik feladatát a valóni nem tudó házasságok tízezreinek felszabadítását tűzi ki. A könyv két pengő előzetes beklődése ellenében kapható a kiadónál: *Merkantilis* Irodalmi és Nyomdávalattal, Bpest, VIII., Hunyadi u. 43.

Kegeülni tanít

Kaas Jmre
Fő-ucca 9.

A newyorki tőzsde első fekete pénctekével kezdődött Edison karrierja. 1839. szept. 24-én érte meg a newyorki tőzsde, fennállása óta a legkatasztrófiásabb napját, az ugynevezett első „fekete pénteket.” Szinte másodpercről másodpercre estek az aranyárak. Az aranytőzsde alelnökeinek volt egy különös táviróhálozata, amellyel ollátta hatszáz ügnyökét a sstikséges utasításokkal. A legnagyobb zűrzavar perocében a masina felmondta szolgálatot. A nem értenek a gépezetnek a kezeléséhez, az arany ára pillanatról-pillanatra hull, az elnök homlokán vörverejedik ül ki és a gép némán áll. Ebben a peroban jelentkezik egy fiatalember s igéri, hogy rendbehozza a masinát, A fiatalomber, akiről a

nyelvek azt mondták, hogy a gépet ő maga rontotta el, Edison volt, aki ezen a napon nyult belé először nagyvonalúan Amerika és a világ gazdasági életébe. Edison egész életét a legérdekesebb epizódokkal adja a „Lantos Magazin” legújabb, szept. 15-i száma egyéb igen érdekes cikkel és illusztrációval együtt. A „Lantos Magazin” havonként kétszer jelenik meg. Ara számonként 1 pengő. Évi előfizetés 24 pengő.

Ön a fővárosban óhajt elhelyezkedni?

Hirdessen az UJSÁG apróhirdetési rovatában, Allást nyerhet, inkást kaphat és mindent megszerezhet, amire szüksége van.

— Milyen gyümölcsfajták alkalmasak tömegtermesztésre? Erről ír a „Növényvédelem” és „Kertészet” legújabb száma. Cikkeket közül még a talaj trágyázásról, a szőlő szelektálásáról, az ideai nagy meleg várható következményeiről, a ribizli leveleinek korai sárgulásáról, a gyümölcsfák őszi oltásáról, az üvegház készítéséről stb. A dusan illusztrált szaklapból a „Növényvédelem” kiadóhivatala (Bpest, V., Földművelésügyi Minisztérium) kívánatra díjtanul küldi e lapra való hivatkozással mutatványszámot.

VAROSI MOZI

Kedden „Vén komédiás.” Vi látátraktió 10 fejezetben. Rendezte: Kertész Mihály. Főszereplők: Warner Oland és Helene

„Kis nagyzó” 7 felvonásos vígjáték-attrakció. Főszereplők: May Mac. Avoy és Virginia Lee Corbin.

Szerdán „Oceánrepülő” (A fellegek királya) 7 felvonásban. Főszereplők: Monte Blue és Edna Murphy. Keves háború, sok romantika, szerelem, gyönyörű repülési bavarok. „Vizben hagyott menasszony.” Luise Fazenda és Clyde Cook 7 felvonásos vígjátéka.

Csütörtökön „Karneval” Szivek és szerelmek farsangi játéka 8 felvonásban. Főszereplő: Gabriel Gabrio. A cselekmény a nizzai karneval keretében bonyolódik le. „Onagysága, az ügyvédem.” Vígjáték: 8 felvonásban. Főszerepben: Carmen Boni és Georg Alexander. Vajda Ernőnek nagyszerű sikerült vígjátéka. Carmen Boni egy nagyon bájos ügyvédkisasszony, ki a tárgyalótermen kívül is nagy harcot folytat a férfiak ellen.

Szombaton „Luxusvonat.” 6 felvonásos vígjáték. Főszereplők: Verebes Ernő és Dina Gralla. „Két kocavadász.” Farkasok és nimfák a strandon. 7 felvonás. Főszereplők: Zoro és Huru.

Vasárnap „Razzia.” 2 sláger 8 felvonásos Világattrakció. Főszereplő: Conrad Nagel és Myrna Loy. A híres amerikai banditák sötét életét mutatja ez a film. Egy szerető testvér és egy ügyes detektív elkeresett harcba kerülnek az alvilág veszedelmes népevel. „Végülomás tündére”.

Sorsjegy Löw Mihálnál.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

SÁRKÁNY JÁNOS

gőzerőre berendezett kelmefestő és vegytisztító műhelye TOMPA-UCCA 16.

Felvételi üzlete

Molnár István-ucca 5. szám alatti (Pannónia szálló épület)

Vállalok: Női- és férfiruhák, selymek, függönyök butorhuzatok, szőnyegek, fejkendők, kézimunkák stb. vegyi tisztítását, minta után bármily színre való festését. Gallérok, kézelők tisztítását, gyászruhák festését 24 óra alatt.

BUDAPEST

legelsőrendű, modern családi szállója az

ESPLANADE SZÁLLODA

III. Zsigmond-ucca 38. Telefon: Aut. 517-35.

Mérsékelt árak, modern berendezés központi fűtés, melegvizeszfűtés, lift

Engedményt kap ön, mint e lap előfizetője a Dunára néző Esplanade nagyszállóban.

A Tokajhegyaljai Szőlőgazdálkodási Segélyakció Kormánybiztosától.

Szám: 797/1929. korm. bizt.

FELHÍVÁS.

ajánlatteletre fajtista furmint, vagy hárslevelű sima szőlővessző szállítására.

Felhívom mindazokat a tokajhegyaljai szőlőbirtokosokat, akik abban a helyzetben vannak, hogy az 1929. év őszén, esetleg az 1930. év tavaszán nagyobb mennyiségű fajtista furmint, vagy hárslevelű sima I. oszt. szőlővesszőt szállíthatnak, hogy ebbeli szándékukat hivatalomnál azonnal, de legkésőbbben a folyó évi szept. hó 30-ig bezárdlag jelentsék be.

Az ajánlatban feltüntetendő a szállítási felajánlott vesszők mennyisége, a szállítás teljesítményének időpontja, továbbá a szállítandó vesszők ára 1.000 darabonként értve, mégpedig annak minősége szerint külön megjelölve.

Szállítandó vesszők minőségére, valamint a szállítás egyéb feltételeire nézve még a következőket közlöm.

A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium folyó évi július hó 29-én 87.200/29. II. számú rendeletének megfelelően (L. Budapesti Közlöny 1929. évi 183. számában) elsősorban a szelektált furmintot illetve hárslevelű vesszők szállítására kívánok sulyt helyezni, amely vesszők ugyanis jótermő, tömött fűrtű, lehetőleg korábban érő, továbbá főleg és elsősorban hólgyagos- és aranyfurmint, illetve hárslevelű anyatőkék után származnak. Rongyos, rugós, madárkás termést szolgáltató furmint-tőkék után származó sima vesszők számításba nem vehetők.

Megkivánatuk továbbá, hogy a

szállításra felajánlandó vessző-anyag teljesen megfeleljen a m. kir. Földművelésügyi Miniszter urnak az 1928. évi november hó 30-án kelt 76.800 számú rendeletével kiadott „Szőlővessző és szőlőtőke” üzleti szokásoknak.” A felhívott szabvány szerint ugyanis a szőlővessző akkor felel meg az üzleti szokásoknak, ha az teljesen érett, mindennemű gombabetegségektől (kryptogamicus), ugyancsak elemi csapásoktól, fagy, jégverés vagy rovarkár okozta sebzésektől mentes s nem szenved törpeguság, csalánosodás szallagosodás, villásodás, vagy csavarosodásban a vesszőgyűrűknek teljesen épeknek és ártékeknek kell lenniük.

Hogy továbbá a sima vessző szállítása az említett üzleti szokásoknak megfeleljen, ahhoz még az is szükséges, hogy az a szőlőtőkéről érett állapotban metszessék le, mindenféle mellékvesszőktől megtisztogatassák s 50 cm.-nyi hosszú darabokban 100-as vagy ennél nagyobb kötegekben szállíttassék.

Mint hogy pedig a jelen ajánlatteletre irányuló felhívásom bevezető soraiban fajtista vesszők szállításáról történt említés, közlöm, hogy a szőlővesszők-szállítmány akkor fog fajtistának tekintetni, ha az tényleg csak oly fajtákból való szőlővesszőt tartalmaz, amely fajtának a neve alatt szállíttatik. Sima I. oszt. szőlővesszőnek pedig az olyan honti fajtájú sima vessző minősül, amelynek átmérőjének vastagsága legalább 6 milliméter, de nem több 15 milliméternél.

Végül az ajánlatott tenni szándékozók figyelmét még csak arra a körülményre kívánom felkivni, hogy a szállítók az általuk szállított vesszőanyagok jóságáért, illetve azért,

hogy a szelektált, azaz hólgyagos- vagy aranyfurmint és fajtista szelektált üzleti szokásoknak megfelelően szavatossággal is tartoznak. Sátoraljaihegy, 1929. évi szeptember hó 10.-én.

Száll József s. k. Abaj-Torna vármegye, valamint Zemplén vármegye (Sis-pánja, a Tokajhegyaljai Szőlőgazdálkodási Segélyakció Kormánybiztosa)

Eladó egy zongora. Kiadó egy butorozott esetleg butorozatlan szoba
Cim a kiadóban.

Hirdetmény.

A sátoraljaihegyi Chebra Kadisa elnöksége közzé teszi, hogy az egylet tulajdonát képező:

a) Felső közép korpás és Felső feketés dülőben lévő 5544/2. helyrajzi számu 2 kat. hold 1047 -01

szántóföld

b) a Barázdaszél dülőben lévő 5983 helyrajzi számu 3 kat. hold és 589 -01

rét

c) a nagyceprei izr. temető felett lévő 2808/1-b helyrajzi számu kb. 5 magyar holdnyi temetői parlag, mint

legelő

f. évi október hónaptól kezdődőleg 3, esetleg 6 évre

bérbeadandók.

Ajánlatok Burger Ede elnök-helyettesnél 1929. szeptember 27-ig adandók be.

Sátoraljaihegy, 1929. szept. 17. Elnökség.

Bérbeadó

az Andrassy-ucca 44.

sz. alatt a féleleleten

4 szoba stb. álló lakás 1929. november 1-ére.

Esetleg az udvarban lévő

gyümölcsös és konyhakert

is bérbevehető 1930.

évre.

Vogue

a világ legelső divatlapja szeptember közepétől Magyarországon is mindenütt kapható német nyelven

Egy szám ára 2 pengő

Sátoraljaihegy, 1929. szept. hó 21.

XXXII. évfolyam 38.-ik szám

Szerkesztésért és kiadásért felelős: LÁNCZI ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal Sátoraljaihegy, Kazinczy-ucca 5. Telefonszám 10.

Nyomatott Landesmann Miksa és Társánál